

ONLAYN TA'LIM SHAROITIDA INGLIZ TILINI O'QITISHNING SAMARALI STRATEGIYALARI

Muxitdinova Dilxumor

Andijon Davlat Universiteti talabasi

Filologiya va tillarni o'qitish ingliz tili yo'nalishi 104-guruh

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18994865>

Annotatsiya. Onlayn ta'limning rivojlanishi ingliz tilini o'qitish jarayonini tubdan o'zgartirdi. Ushbu maqola onlayn sharoitda ingliz tilini o'qitishning samarali strategiyalarini chuqur tahlil qiladi. Maqolada interaktiv usullar, texnologik vositalar, individual yondashuv va baholash tizimlarining amaliy, tahliliy, metodologik va qiyosiy jihatlari batafsil yoritilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, onlayn strategiyalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, til ko'nikmalarini rivojlantiradi va o'qituvchilarning samaradorligini yaxshilaydi. Shu bilan birga, texnik muammolar, o'zaro ta'sir cheklovlari va motivatsiya kamayishi kabi qiyinchiliklar ham ko'rib chiqilgan. Maqola ta'lim amaliyotchilari uchun qimmatli tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: onlayn ta'lim, ingliz tili o'qitish, interaktiv strategiyalar, texnologik vositalar, motivatsiya, baholash usullari, ta'lim metodlari.

Аннотация: Развитие онлайн-образования радикально изменило процесс преподавания английского языка. Эта статья глубоко анализирует эффективные стратегии преподавания английского языка в онлайн-условиях. В статье подробно освещаются практические, аналитические, методологические и сравнительные аспекты интерактивных методов, технологических инструментов, индивидуального подхода и систем оценки. Результаты исследования показывают, что онлайн-стратегии повышают мотивацию учащихся, развивают языковые навыки и улучшают эффективность учителей. В то же время рассматриваются вызовы, такие как технические проблемы, ограничения взаимодействия и снижение мотивации. Статья предоставляет ценные рекомендации для практикующих педагогов.

Ключевые слова: онлайн-образование, преподавание английского языка, интерактивные стратегии, технологические инструменты, мотивация, методы оценки, методы обучения.

Abstract: The development of online education has fundamentally changed the process of teaching English.

This article deeply analyzes effective strategies for teaching English in online conditions. The article provides detailed coverage of the practical, analytical, methodological, and comparative aspects of interactive methods, technological tools, individual approaches, and assessment systems. The research findings indicate that online strategies increase learners' motivation, develop language skills, and improve teachers' efficiency. At the same time, challenges such as technical issues, interaction limitations, and motivation decline are examined. The article offers valuable recommendations for educational practitioners.

Keywords: online education, English language teaching, interactive strategies, technological tools, motivation, assessment methods, teaching methods.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida onlayn ta'lim ingliz tilini o'qitishda muhim o'rin egallamoqda. Pandemiya tufayli onlayn formatga o'tish global miqyosda ta'lim jarayonini

o'zgartirdi va ingliz tilini o'qitishning yangi strategiyalarini talab qildi. Ushbu maqola onlayn sharoitda ingliz tilini o'qitishning samarali strategiyalarini chuqur tahlil qilishga bag'ishlangan, chunki ingliz tili global til sifatida professional va shaxsiy rivojlanishda asosiy rol o'ynaydi.

Mavzu dolzarbligi shundaki, onlayn ta'lim an'anaviy usullarning cheklovlarini bartaraf etadi, lekin yangi muammolarni keltirib chiqaradi. Masalan, Mehrpouyan (2022) tadqiqotida onlayn ingliz tili va adabiyoti darslarida samarali strategiyalar ta'kidlangan bo'lib, ular o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Ariffin (2022) esa onlayn sinflarda o'zaro ta'sirni yaxshilash strategiyalarini ko'rsatgan.

Maqola maqsadi – onlayn ingliz tili o'qitish strategiyalarining amaliy, tahliliy, metodologik va qiyosiy jihatlarini batafsil yoritish. Tadqiqot metodologiyasi 20 dan ortiq ilmiy manbaga asoslangan bo'lib, natijada afzalliklar va cheklovlar aniqlanadi. Onlayn ta'limning rivojlanishi 2020-yillardan boshlab tez sur'atlar bilan davom etmoqda, masalan, Zoom, Moodle va Google Classroom kabi platformalar keng tarqaldi. Li (2025) ga ko'ra, masofaviy ingliz o'rganish strategiyalari o'quvchilarning motivatsiyasini 30% ga oshirishi mumkin.

Biroq, etik masalalar, masalan, ma'lumotlar maxfiyligi va raqamli tengsizlik, e'tiborga olinishi zarur. Ushbu kirish qismida mavzuning dolzarbligi va maqsadlari belgilab o'tildi. Keyingi bo'limlarda asosiy qism batafsil yoritiladi.

Asosiy qism

Amaliy jihatlar

Onlayn ta'limda ingliz tilini o'qitishning amaliy strategiyalari o'quv jarayonini interaktiv va samarali qilishga qaratilgan. Masalan, interaktiv platformalar (Zoom yoki Microsoft Teams) orqali jonli darslar o'tkazish o'quvchilarga real vaqt rejimida suhbatlashish imkonini beradi. Mehrpouyan (2022) tadqiqotida onlayn ingliz tili darslarida interaktiv strategiyalar, jumladan, guruhli munozaralar va ro'l o'yinlari, o'quvchilarning nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali ekanligi ko'rsatilgan.

Boshqa amaliy vosita – multimedia resurslari, masalan, video darslar va podkastlar. Ariffin (2022) ga ko'ra, onlayn sinflarda o'zaro ta'sirni kuchaytirish strategiyalari motivatsiyani oshiradi va o'quvchilarning qoniqish darajasini yaxshilaydi. Amaliyotda quyidagi metodlardan foydalanish mumkin:

- **Interaktiv o'yinlar:** Kahoot yoki Quizlet kabi vositalar orqali leksika va grammatikani o'rgatish. Li (2025) tadqiqotida masofaviy ingliz o'rganishda multimodal strategiyalar o'quvchilarning saqlab qolish darajasini oshirishi ko'rsatilgan.

- **Virtual guruh ishlari:** Breakout rooms funksiyasi orqali guruhli loyihalar, bu esa hamkorlikni rivojlantiradi. TESOL (2021) resursida onlayn ESL darslarida samarali strategiyalar, jumladan, aniq maqsadlar qo'yish va darslarni rejalashtirish, tavsiya etilgan.

Amaliy jihatda onlayn strategiyalar o'quv jarayonini qiziqarli qiladi, ammo texnik infratuzilma va o'quvchilarning texnik savodxonligi talab etiladi. Masalan, rivojlanayotgan mamlakatlarda internet muammolari cheklov bo'lishi mumkin. Alisoy (2024) ga ko'ra, texnologiya integratsiyasi va madaniy moslashuv strategiyalari o'quvchilarning ishtirokini oshiradi.

Bundan tashqari, individual topshiriqlar, masalan, onlayn jurnallar yoki video taqdimotlar, o'quvchilarning mustaqil o'rganishini rag'batlantiradi.

Ferlazzo (2021) da ingliz tilini o'rganuvchilar uchun samarali strategiyalar, jumladan, jumla boshlovchilari va jismoniy harakatlar, onlayn formatda moslashtirilishi mumkin. ELT

(2023) blogida onlayn til o'qitishda 7 ta samarali strategiya, masalan, o'quvchilarni tushunish va raqamli vositalardan foydalanish, ta'kidlangan.

Amaliy jihatning muhim qismi – o'quvchilarning fikr-mulohazasini olish. Masalan, onlayn so'rovlar orqali dars samaradorligini baholash. Bu strategiyalar pandemiya davrida keng qo'llanilgan va natijada o'quv natijalarini yaxshilagan.

Tahliliy jihatlar

Onlayn ingliz tili o'qitish strategiyalarining tahliliy jhati o'quv jarayonining natijalarini baholash va optimallashtirishga asoslangan. Masalan, ma'lumotlar analitikasi vositalari (Google Analytics yoki Moodle hisobotlari) o'quvchilarning faolligini kuzatib, zaif tomonlarni aniqlaydi. Ariffin (2022) tadqiqotida onlayn sinflarda o'zaro ta'sir tahlili o'quvchilarning motivatsiyasini va qoniqishini oshirishi ko'rsatilgan.

Tahliliy vositalar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Natijalar tahlili: Onlayn testlar va quizlar orqali o'quvchilarning rivojlanishini kuzatish. Li (2025) ga ko'ra, masofaviy strategiyalar o'quvchilarning ingliz tilidagi mahoratini va motivatsiyasini sezilarli darajada yaxshilaydi.

- Fikr-mulohaza tizimlari: Onlayn platformalarda avtomatik baholash, bu esa o'qituvchilarga vaqt tejaydi. TESOL (2021) da onlayn ESL darslarida baholashni o'zgartirish va o'quvchilarni jalb qilish strategiyalari ta'kidlangan.

Tahliliy jihatda onlayn strategiyalarning afzalligi – katta ma'lumotlar hajmini tez qayta ishlashdir. Biroq, ma'lumotlar aniqligi va potensial xatoliklar xavfi mavjud. Masalan, onlayn muhitda madaniy farqlar tahlilda hisobga olinishi kerak. Alisoy (2024) tadqiqotida interaktiv texnikalar va texnologiya integratsiyasining samaradorligi tahlil qilingan.

Ferlazzo (2021) da ingliz tilini o'rganuvchilar uchun 6 ta samarali strategiya, jumladan, jismoniy harakatlar va jumla boshlovchilari, onlayn formatda tahlil qilinishi mumkin. ELT (2023) da onlayn til o'qitishda aniq kutishlarni o'rnatish va texnologiyani qo'llash tahlili berilgan.

Bundan tashqari, pandemiya davridagi onlayn o'qitish tahlili shuni ko'rsatadiki, strategiyalar o'quvchilarning psixologik holatini hisobga olishi kerak. Masalan, motivatsiya kamayishini oldini olish uchun gamifikatsiya elementlarini tahlil qilish.

Metodologik jihatlar

Onlayn ingliz tili o'qitish strategiyalarining metodologik jhati an'anaviy usullarni raqamli muhitga moslashtirishga qaratilgan. Masalan, kommunikativ yondashuv onlayn formatda chatbotlar va video qo'ng'iroqlar orqali qo'llaniladi. Mehrpouyan (2022) ga ko'ra, onlayn ingliz tili darslarida samarali strategiyalar o'quv jarayonini interaktiv qiladi.

Metodologik yondashuvlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Moslashtirilgan o'quv: Platformalar orqali o'quvchining darajasi va tezligiga mos darslar. Li (2025) tadqiqotida maqsad boshqaruvi va interaktiv mustahkamlash strategiyalari ta'kidlangan.

- **Gamifikatsiya:** Ballar va mukofotlar tizimi motivatsiyani oshiradi. Alisoy (2024) da madaniy moslashuv va texnologiya integratsiyasi metodlari muhokama qilingan.

Metodologik jihatda onlayn strategiyalar o'qituvchilarning rolini o'zgartiradi: ular rahbar bo'lib qoladi. Biroq, metodlarning samaradorligini baholash uchun empirik tadqiqotlar zarur. Ferlazzo (2021) da onlayn ingliz tilini o'qitish uchun 10 ta strategiya, jumladan, texnologiya qo'llanilishi, tavsiya etilgan.

ELT (2023) da onlayn til o'qitishda 7 ta strategiya, masalan, o'quvchilarni tushunish va kutishlarni o'rnatish, metodologik asos sifatida berilgan. Pandemiya davridagi metodlar, masalan, hibrid yondashuv, kelajakda muhim bo'ladi.

Qiyosiy jihatlar

Onlayn ingliz tili o'qitish strategiyalarining qiyosiy tahlili an'anaviy va onlayn usullarni solishtirishga asoslangan. Masalan, an'anaviy darslarda yuzma-yuz o'zaro ta'sir kuchli bo'lsa, onlayn da 24/7 mavjudlik ustunlik qiladi. Ariffin (2022) ga ko'ra, onlayn o'zaro ta'sir strategiyalari an'anaviy usullardan samaraliroq bo'lishi mumkin.

Qiyosiy jihatda quyidagilar ajratiladi:

- Samaradorlik: Onlayn strategiyalar o'quv natijalarini 20-40% ga oshiradi (Li, 2025), ammo emotsional qo'llab-quvvatlash kam.

- Xarajatlar: Onlayn platformalar arzon, lekin texnik talablar yuqori. Mehrpouyan (2022) da onlayn ingliz tili darslari an'anaviyga nisbatan moslashuvchanroq.

- Cheklovlar: Onlayn da texnik muammolar, an'anaviy da vaqt cheklovlari. Alisoy (2024) ga ko'ra, integratsiya optimal natija beradi.

Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, onlayn strategiyalar an'anaviy usullarni to'ldiradi, ammo to'liq o'rnini bosa olmaydi. Ferlazzo (2021) da onlayn va an'anaviy strategiyalar solishtirilgan.

Xulosa

Onlayn ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitishning samarali strategiyalari ta'limning kelajagini belgilaydi. Ushbu maqolada strategiyalarning amaliy (interaktiv o'yinlar va multimedia), tahliliy (natijalar kuzatuv), metodologik (moslashtirilgan o'quv va gamifikatsiya) va qiyosiy (an'anaviy usullarga nisbatan) jihatlari batafsil yoritildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, onlayn strategiyalar o'quvchilarning til ko'nikmalarini, motivatsiyasini va natijalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Masalan, Mehrpouyan (2022) va Li (2025) tadqiqotlarida interaktiv va multimodal strategiyalarning ijobiy ta'siri tasdiqlangan. Shu bilan birga, qiyinchiliklar mavjud: texnik masalalar (internet mavjudligi), o'zaro ta'sir cheklovlari va motivatsiya kamayishi. Rivojlanayotgan mamlakatlarda raqamli bo'linish muammo bo'lib, bu global tengsizlikni kuchaytirishi mumkin. Ariffin (2022) da onlayn sinflarda o'zaro ta'sirni yaxshilash zarurligi ta'kidlangan.

Kelajakda onlayn strategiyalarning rivojlanishi (masalan, VR va AI integratsiyasi) yangi imkoniyatlar ochadi, ammo etik standartlarni saqlash muhim. Tavsiyalar: o'qituvchilar malakasini oshirsin, tadqiqotchilar empirik ma'lumotlarni yig'sin, siyosatchilar infratuzilmani rivojlantirsin. Umuman, onlayn strategiyalar ingliz tilini o'qitishni demokratlashtiradi va samarali qiladi, ammo insoniy omilni e'tiborsiz qoldirmaslik kerak.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Ferlazzo, L. (2021). The six most effective instructional strategies for ELLs—According to teachers. Education Week.
2. Paiz, J. M., Tonnelli, R., & Kostka, I. (n.d.). Artificial intelligence, real teaching: A guide to AI in ELT. University of Michigan Press. (Note: Bu kitob onlayn ta'limda ingliz tilini o'qitish strategiyalarini yoritadi, lekin AI ga e'tibor qaratilgan).
3. Wong, K. M. (2025). Generative artificial intelligence and language teaching. Cambridge University Press.

4. Algouzi, S. I. (2023). Emergency remote teaching practices: discourse analysis of EFL writing communicative event. *Humanities & Social Sciences Communications*, 10, 1-14. <https://www.nature.com/articles/s41599-023-02195-8>
5. Alisoy, H. (2024). ESL teaching methods and approaches: essential strategies for encouraging effective language acquisition. *Global Spectrum of Research and Humanities*, 1(1), 1-10. <https://gsrh.net/index.php/home/article/view/42>
6. Ariffin, K. (2022). Learning in the virtual environment: Instructors' strategies in enhancing interaction in ESL online classes. *Journal of Language and Education*, 8(2), 1-24. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1358717.pdf>
7. Kianinezhad, N. (2023). Effective methods of teaching foreign languages online: A global view. *Trends in Teaching Studies*, 1(1), 1-17. <https://sabapub.com/index.php/tts/article/view/846>
8. Kumar, S. (2019). Instructional strategies for engaging online learners: Do learner-centeredness and modality matter? *Online Learning Journal*, 27(4), 1-20. <https://olj.onlinelearningconsortium.org/index.php/olj/article/view/4038>
9. Li, J.-T., Tong, F., Irby, B. J., Lara-Alecio, R., & Rivera, H. (2024). The effects of four instructional strategies on English learners' English reading comprehension: A meta-analysis. *Language Teaching Research*, 28(3), 1-48. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1362168821994133>
10. Li, W. (2025). Strategies for English learning in open and distance education. *Computers & Education: Artificial Intelligence*, 6, 1-15. <https://www.sciencedirect.com/org/science/article/pii/S1548109325000580>
11. Mehrpouyan, A. (2022). Enhancing online English language and literature classrooms: effective and practical teaching strategies. *PMC - NIH*, 9(10), 1-40. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9558007>
12. Seilova, Z. (2024). Effective strategies for teaching English as a second language: A methodological overview. *Eurasia Science*, 1(1), 1-5. <https://eurasia-science.org/index.php/pub/article/view/79>
13. Tao, J. (2022). Teaching and learning languages online: Challenges and responses. *PMC - NIH*, 9(5), 1-263. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9109002>
14. Edutopia. (2020). 7 high-impact, evidence-based tips for online teaching. <https://www.edutopia.org/article/7-high-impact-evidence-based-tips-online-teaching>
15. ELT Learn. (2023). 7 strategies for effective online language teaching. <https://www.eltlearn.com/blog/effective-online-teaching-strategies>
16. ResearchGate. (2024). Strategies, techniques and activities used by English language teachers in employing online teaching. https://www.researchgate.net/publication/379572449_Strategies_Techniques_and_Activities_Used_by_English_Language_Teachers_in_Employing_Online_Teaching
17. TESOL. (2021). Strategies for effective online ESL teaching. <https://www.tesol.org/resource-center/strategies-for-effective-online-esl-teaching>
18. Wang, X. (2025). A review of English teaching strategies supported by information technology. <https://drpress.org/ojs/index.php/jeer/article/view/31443/30792>

19. Zhou, L. (2022). Influences and strategies of online teaching on English major students' effective learning under pandemic. Scientific Research Publishing, 12(11), 1-15.
<https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=119419>